

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра управління персоналом, економіки праці та економічної
теорії

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Маніпуляційна стійкість в ділових комунікаціях»

на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	“Місьцеве самоврядування”
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Костишина Тетяна Адамівна
д.е.н., професор

завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії

Контактний телефон	+38-050-531-00-86
Електронна адреса	Tkost2017@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.upep.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Набуття майбутніми фахівцями теоретичних знань і практичних навичок щодо формування маніпуляційної стійкості в ділових комунікаціях
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом Проблемні лекції, кейси, робота у малих групах, дискусії, сфокусовані бесіди
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Наявність широких знань з професійних компетенцій керівника, менеджменту, управління персоналом
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм РН10. Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.	ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології. СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти. СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності,

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
	громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Сутність, види і форми маніпуляцій		
Тема 1. Сутність і ознаки маніпуляції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Сформувати схему перегукування дисципліни з іншими, що вивчалися раніше. Підготувати реферати з наданих тем Підготувати тести
Тема 2. Передумови та причини маніпуляції	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 3. Види та форми маніпуляцій	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Модуль 2. Методи проти стояння маніпуляціям в діловому спілкуванні		
Тема 4. Методи маніпулятивного впливу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Опрацювати рекомендовану літературу Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 5. Техніка протистояння маніпуляціям	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.
Тема 6. Моделі ефективного захисту від маніпуляції в діловому спілкуванні	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Опрацювати рекомендовану літературу Підготувати реферати з наданих тем. Підготувати тести.

Інформаційні джерела

1. Балджи М. Д. Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 330 с.
2. Берн Ерік Ігри, у які грають люди. Світовий бестселер із психології стосунків [Текст] / Ерік Берн ; [пер. з англ. К. Меньшикова]. - 5-те вид. - Харків : КСД, 2021. - 255 с.
3. Бліхар В. Офіс-менеджмент [Текст] : навч.-метод. посіб. / В'ячеслав Бліхар, Мар'яна Верескля, Наталія Михаліцька ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2021. - 347 с.
4. Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с.
5. Гауді Трей Сила запитань. Як ефективно комунікувати й переконувати інших [Текст] / Трей Гауді ; пер. з англ. Олександра Асташова. - Київ : Наш формат, 2022. - 243, [1] с.
6. Ділова комунікація [Текст] : навч. посіб. / Вовк О. Б. [уклад.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2021. - 182 с.
7. Еріксон Томас. В оточенні психопатів, або Як уникнути маніпуляцій з боку інших [Текст] / Томас Еріксон ; [пер. зі швед. М. Яковлева]. - Харків : Фоліо, 2021. - 250, [1] с.
8. Ільганаєва В. О. Соціальні комунікації [Текст] : словник-довідник / В. Ільганаєва. - Київ : Ліра-К, 2022. - 327 с.
9. Калабуха Л. О. Почніть говорити "НІ". Як упевнено відмовляти та викликати повагу [Текст] : [200 практик. прикладів] / Людмила Калабуха. - 8-ме вид., зі змін. - Дрогобич : Коло, 2021. - 230 с.
10. Калюжка В. С. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. С. Калюжка ; Держ. ВНЗ "Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди". - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 227 с.
11. Калюжка Н. С. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. С. Калюжка ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Київ : Гуляєва В. М., 2022. - 227 с.

12. Комунікативний менеджмент [Текст] : конспект лекцій / [уклад.: Р. Г. Дубас, О. О. Кучмеев] ; ЗВО "Відкрит. міжнарод. ун-т розвитку людини "Україна". - Київ : Ун-т "Україна", 2022. - 151 с.
13. Комунікаційний тренінг [Текст] : практикум для здобувачів вищ. освіти ОС "Бакалавр" спец. 231 "Соціальна робота" / [уклад.: І. В. Прожога, Ю. П. Городиська] ; Нац. авіац. ун-т. - Київ : НАУ, 2022. - 78 с.
14. Конфліктологія : навч. посібник для студентів ВНЗ / [Г.В. Гребеньков, І.І. Ковальова, Ю.М. Красносов та ін.] ; за ред. Г.В. Гребенькова ; М-во внутр. справ України, Донец. юрид. ін-т Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Львів : Магнолія 2006, 2021. – 228 с.
15. Саймон Джордж В овечій шкурі. Маніпулятор. Виявити та здолати [Текст] / Джордж Саймон ; [пер. з англ. Ярослава Лебеденка]. - Харків : КСД, 2022. - 205, [2] с.
16. Чанс Зої Психологія впливу та переконання. Як отримати все, що забажаєш [Текст] / Зої Чанс ; [пер. з англ. О. Мала]. - Харків : КСД, 2022. - 287 с.
17. Business communications / Y. Levchenko, I. Britchenko – Sofia: Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences, 2021. – 124 p.
18. Riker, W. H. The Art of Political Manipulation Text / W. H. Riker. – Lon don : Yale University Press, 1986. – 192 p
19. Ятищук А. А. Особливості використання маніпулятивних прийомів та механізми боротьби з ними у міжособистісному спілкуванні [Електронний ресурс] / А. А. Ятищук // Перспективи та інновації науки (Серія "Педагогіка", Серія "Психологія", Серія "Медицина"). - 2024. - № 3. - С. 1093-1104. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prainnsc_2024_3_98
20. Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю : дистанційний курс // https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ILAP101+2020_T1
21. Громадська та політична участь: базовий курс : дистанційний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CPP101+2021_T1
22. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? : дистанційний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IRF+SOC101+2015_T1
23. Культура толерантності: як побудувати суспільство, комфортне для всіх : дистанційний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+TOL101+2020_T3
24. Взаємодія органів державної влади з громадськістю : дистанційний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+IAP101+2019_T3
25. Діалог та медіація: Шлях до порозуміння : дистанційний курс https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIATE101+2020_T1
26. Зрозуміло про конфлікт інтересів : дистанційний курс // https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NAZK+COI_SIMPLE+2021_T3
27. Медіаграмотність: як не піддаватися маніпуляціям? https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+MEDIA_L101+2022_T3

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, мультимедійні презентації. Дистанційний курс з навчальної дисципліни «Маніпуляційна стійкість в ділових комунікаціях» на платформі «Moodle».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- **Політика оцінювання здобувачів вищої освіти:** завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvithogo-proczesu-1.pdf>
- Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyvannya.pdf
- Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування,) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем. Якщо заняття проводиться дистанційно, студент має виходити на зв'язок із викладачем за розкладом занять.
- **Політика щодо академічної доброчесності:** студенти мають свідомо дотримуватися принципів академічної доброчесності; не допускати списування (один в одного, з власноруч написаного тексту, друкованого або електронного носія інформації тощо) під час виконання індивідуальних навчальних завдань та дидактичних тестів; якісно оформлювати посилання на джерела інформації при написанні доповідей, підготовки презентацій, тез тощо. Відповіді (усні або письмові) на ключові питання теми та під час підсумкового контролю з використанням

підручників (їх ксерокопій) та мобільних девайсів не дозволяються. Мобільні пристрої дозволяється використовувати в процесі заняття для пошуку відповідей на додаткові питання. Користуватися допомогою сторонніх осіб для виконання завдань дистанційного курсу заборонено.

В ПУЕТ діють:

- Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.
- Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf
- Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>
- **Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:**
  - Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.
  - Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf
  - Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultatuv-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.
- **Політика вирішення конфліктних ситуацій:**
  - Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravylya-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>
  - Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidsumk.pdf
  - уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>.
- **Політика підтримки учасників освітнього процесу:**
  - Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.
  - Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentyky-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>
  - Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>
  - **Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttedyialnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (9 балів); обговорення матеріалу занять (6 бали); виконання навчальних завдань (3 балів); завдання самостійної роботи (3 балів); тестування (3 бали); поточна модульна робота (20 балів)	50
Модуль 2 (теми 4-6): відвідування занять (6 балів); захист домашнього завдання (9 балів); обговорення матеріалу занять (6 бали); виконання навчальних завдань (3 балів); завдання самостійної роботи (3 балів); тестування (3 бали); поточна модульна робота (20 балів)	50
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Виконання та успішний захист творчого індивідуального завдання	5-10
	Підготовка презентації за окремим питанням або темою	2-5
	Підготовка відеоролика навчального характеру	5-10
	Підготовка та захист реферату	2-5
	Конспектування питань для підготовки до занять (за одну тему)	3
	Опрацювання додаткових матеріалів ДК	до 20
2. Науково-дослідна	Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-10
	Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-10
3. Організаційно-виховна	Допомога при проведенні профорієнтаційної роботи, днів відкритих дверей тощо.	5

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни